

Obrtniki na novo pridobivajo staro in skoraj pozabljeno znanje

Petra Mlakar

15. marec 2016 15. marec 2016 0:00

Mošnje. - Obrtniki gradbeniki so v Mošnjah končali delavnico, na kateri so se učili obnavljati omete starih stavb tako, kot so to počeli v starih časih. Ugotavljajo, da se je z novimi materiali staro znanje izgubilo. A če si bodo želeli zagotoviti delo, se ga bodo morali ponovno naučiti.

Fotografije » 1/6

Nalagam galerijo ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Zidarji bodo vse pogosteje prenavljali stare hiše, kakršna je Kvandrova v Mošnjah. (Foto: Šola prenove)

ove)

- Udeleženci delavnice so apneni omet v Kvandrovi hiši v Mošnjah nanašali na različne podlage. (Foto: Šola prenove)
- Stari apneni ometi, ki jih pri obnovi ni treba najprej odstraniti, pač pa se mojstri lotijo le obnove poškodovanih delov, imajo življenjsko dobo tudi nekaj sto let. (Foto: Jože Drešar, restavrator)
- Nekdo mora vse akterje, ki znajo kakovostno obnavljati kulturno dediščino, povezati. Potrebujemo seznam usposobljenih izvajalcev, ki ga je že leta 2008 predvidel zakon. (Foto: Mateja Hafner Dolenc, Združenje zgodovinskih mest Slovenije)

Zidarji pogosto opažajo, da so stare hiše obnovljene nekakovostno, zato so se odločili, da bodo novo znanje nabirali na delavnici. (Foto: Šola prenove)

Novi materiali so v gradbeništvo prinesli nove smernice, zato so stare veščine skorajda pozabljene. (Foto: Šola prenove)

Zidarji bodo vse pogosteje prenavljali stare hiše, kakršna je Kvandrova v Mošnjah. (Foto: Šola prenove)

Udeleženci delavnice so apneni omet v Kvandrovi hiši v Mošnjah nanašali na različne podlage. (Foto: Šola prenove)

Zidarski poklic se spreminja in zidarji, ki so se udeležili delavnice o obnovi apnenih ometov starih stavb, se tega zavedajo. Pred nekaj desetletji so stare tradicionalne gradbene materiale zamenjali novi in smernice v gradbeništvu so se spremenile. Kljub vsemu pa imamo pri nas veliko stavb, ki štejejo stoletja in veljajo za kulturno dediščino. Potrebne so obnove in vzdrževanja, ki morata biti ustrezna, predvsem pa kakovostna.

»Prenova bo eno ključnih področij gradbeništvu v prihodnje,« poudarja **Mateja Hafner Dolenc**, generalna sekretarka Združenja zgodovinskih mest Slovenije. Da bi jo znali obrtniki kakovostno opraviti, so zanje pripravili delavnice v okviru Šole prenove. To je neformalna oblika izobraževanja, ki skrbi za kakovostno obnovo kulturne dediščine, skupaj pa so jo zasnovali Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Združenje zgodovinskih mest Slovenije, Univerza v Ljubljani, fakulteta za arhitekturo ter srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šole iz Ljubljane.

Stare metode rešili pred pozabo

Medtem ko so zidarji na prvi od tovrstnih delavnic znanje o obnovi apnenih ometov v teoriji pridobivali v prostorih srednje gradbene šole v Ljubljani, so se v praksi preizkusili še v tristo let stari Kvandrovi hiši v Mošnjah pri Radovljici, ki jo lastniki pravkar obnavljajo. Kot pravi izkušeni restavrator **Jože Drešar** iz podjetja Gnom, ki je vodil praktično delavnico, so obrtniki in podjetniki spoznavali apno, ga žgali na dvorišču, mešali apnene malte in z njimi obdelovali omete. Starega ometa se pri takšnem načinu obnove ne odstrani, kot je v navadi pri novih materialih, temveč se na njem le popravi poškodovane in dotrajane dele. »Takšni ometi doživijo tudi po nekaj sto let,« opozarja Drešar in poudarja, da zato ne bi smeli kar tako utoniti v pozabo.

Pred pozabo so staro znanje v Šoli prenove rešili, kot vse kaže, zadnji trenutek. »Čeprav so bili vsi udeleženci delavnic mojstri svoje stroke, se je izkazalo, da tovrstnega znanja nimajo. Po delavnici bodo gradbena dela obnove in prenove kulturne dediščine izvajali bolj kakovostno, kar bo tudi njihova prednost na trgu,« poudarjata sogovornika.

Veliko prenov z vprašljivo kakovostjo

Obrtniki zidarske stroke na terenu opažajo precej primerov nepravilne obnove stavb kulturne dediščine, predvsem zato, da bi si lastniki stavb znižali stroške. Zato si v Šoli prenove želijo, da bi se tudi ti v prihodnje pogosteje odločali za stare načine obnove. Ob tem je treba vzpostaviti mrežo usposobljenih izvajalcev, za kar bi radi poskrbeli prav organizatorji delavnic. »Zakon o varovanju kulturne dediščine je že leta 2008 predvidel seznam izvajalcev, ki bi bili usposobljeni izvajati sanacijska in restavratorska dela na objektih kulturne dediščine. Tega seznama še vedno nimamo, zato si s temi izobraževanji želimo pospešiti njegovo oblikovanje,« pravi Hafner-Dolenčeva. »Samo nekdo mora vse te akterje povezati,« dodaja. Formalni okvir, s katerim lahko mojstri potrdijo in dokazujejo svoje znanje, pa že obstaja – to je certifikat nacionalna poklicna kvalifikacija za poklic zidar restavratorski sodelavec.

Zaradi velikega zanimanja obrtnikov in podjetnikov različnih strok bodo v Šoli prenove letos pripravili še dve delavnici, mizarsko in kamnoseško. Organizatorjem delavnic so sporočili, da bi se v prihodnje želeli udeležiti še pečarske in kovaške.